

Міністерство охорони здоров'я України
ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»
Рада молодих учених
Студентське наукове товариство

**МАТЕРІАЛИ XVI НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

«НОВИНИ І ПЕРСПЕКТИВИ МЕДИЧНОЇ НАУКИ»

**КОНФЕРЕНЦІЯ ПРИСВЯЧЕНА 100-РІЧЧЮ
ДЗ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
МОЗ УКРАЇНИ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ

Дніпропетровськ
2016

Н.Н.Коротя

ЭРЕКТИЛЬНАЯ ДИСФУНКЦИЯ КАК РАННИЙ КЛИНИЧЕСКИЙ СИНДРОМ ПОРАЖЕНИЯ КОРОНАРНЫХ АРТЕРИЙГУ «Днепропетровская медицинская академия МЗ Украины»,
кафедра пропедевтики внутренней медицины

Согласно официальным данным каждый третий взрослый человек в Украине страдает гипертонической болезнью (ГБ) и более 20% болеют ишемической болезнью сердца (ИБС).

Kevin Billups, один из ведущих сотрудников клиники Майо и соавтор Принстонского консенсуса III пересмотра, посвященного взаимосвязи эректильной дисфункции (Эрд) и кардиоваскулярных заболеваний (2012) утверждает, что «Эрд является барометром кардиоваскулярных заболеваний». Данное утверждение стало окончательно возможным после Конгресса Ассоциации американских урологов (AUA) в 2004 году, где были приняты положения, согласно которым развитие Эрд коррелирует с развитием макро- и микроангиопатий и является независимым фактором риска сердечно-сосудистых заболеваний.

Одно из первых исследований взаимосвязи Эрд и поражения коронарных артерий было закончено в 1980 г. Wangek A.J., которое показало четкую корреляцию между наличием коронарного поражения и частотой возникновения Эрд.

В большинстве проводимых эпидемиологических исследований Эрд, выявлена её корреляция с артериальной гипертензией (АГ), атеросклерозом, сахарным диабетом (СД). Seftel A. D. с соавт. исследовали данные более чем 270 тыс. пациентов с Эрд, причём гиперлипидемия была обнаружена у 42,4% мужчин, АГ была выявлена у 41,6% пациентов, СД – у 20%, сочетание АГ и гиперлипидемии – у 21%, АГ и СД – у 12,8%. Следовательно, у 80% мужчин с Эрд есть патологическое изменение сосудов и эндотелиальная дисфункция (ЭД).

В тоже время, АГ способствует развитию Эрд и при отсутствии атеросклеротического поражения сосудов. Ряд проведенных исследований подтверждает это. Анализ результатов исследования БОЛЕРО показал, что из 2200 обследованных Эрд отмечают 2/3 мужчин с неконтролируемой АГ.

В Финляндии было проведено исследование TAMUS (Tampere Ageing Male Urological Study, 2004). В этом исследовании была показана ассоциация сердечно-сосудистых заболеваний, цереброваскулярной патологии и СД, с повышенным риском развития Эрд в течение 5 лет. В другом европейском исследовании, проходившем в 2003 г., на 300 обследованных пациентах было установлено, что между возникновением Эрд и появлением признаков ИБС проходит около 39 мес.

Г.А.Косова, Е.Л.Колесник, А.В.Надюк

ДОБОВЫЙ ПРОФИЛЬ АРТЕРИАЛЬНОГО ТИСКУ У ЧЛОВИКОВ, ХВОРИХ НА ГИПЕРТОНІЧНУ ХВОРОБУ ІІ СТАДІЇ, В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ІНДЕКСУ МАСИ ТІЛАДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»,
кафедра внутрішньої медицини 3

Мета. Визначити вплив індексу маси тіла (ІМТ) на рівень артеріального тиску (АТ) у чоловіків з гіпертонічною хворобою ІІ стадії за даними добового моніторингу АТ (ДМАТ).

Матеріали та методи. Обстежено 83 чоловіка з ГХ ІІ стадії, яких, в залежності від значення ІМТ, розподілили на три групи: І група – 16 осіб з нормальною вагою, ІІ група – 32 особи з надлишковою масою тіла та ІІІ група – 35 хворих з ожирінням І - ІІІ ступеня. За даними ДМАТ (Cardio Tens-01, Угорщина) оцінювали середньодобовий, середні денний та нічний рівні систолічного АТ (САТ₂₄, САТ_д та САТ_н) та середні рівні діастолічного АТ (ДАТ) за добу, в денні та нічні години (ДАТ₂₄, ДАТ_д, ДАТ_н відповідно). Величини представлені у вигляді медіани та інтерквартильного розподілу даних (25%; 75%).

Середній вік по групах склав: у І – 37,00 (28,00; 42,50), у ІІ та ІІІ групах – 41,00 (33,00; 51,50) та 42,00 (36,00; 52,00) років відповідно. Достовірної різниці між групами за віком не

було ($p > 0,05$). У І групі ІМТ відповідав – 22,83 (20,81; 24,41), у ІІ – 27,51 (26,58; 28,73) та у ІІІ – 34,56 (31,37; 37,74) кг/м². Всі групи різнилися між собою за ІМТ ($p < 0,05$).

Результати. По групах САТ₂₄, САТ_д та САТ_н дорівнювали: у І – 140,36 (133,41; 149,80), 144,45 (139,03; 153,52) та 124,32 (115,85; 140,40), у ІІ – 138,90 (134,60; 146,65), 145,43 (140,75; 155,83) і 122,31 (119,44; 136,43), у ІІІ – 146,10 (140,21; 159,56), 153,86 (145,94; 163,70) і 132,53 (121,66; 143,41) мм.рт.ст. відповідно. За рівнем САТ₂₄ між ІІ та ІІІ групою різниця склала 7,9 мм.рт.ст. ($p < 0,05$). У хворих з ожирінням встановлено найбільший рівень підвищення САТ_д. Рівень САТ_д в ІІІ групі був вищим на 9,41 мм.рт.ст. ($p < 0,05$) ніж у І групі та на 8,43 мм.рт.ст. ($p < 0,05$), ніж у ІІ групі. За рівнем САТ_н виявлена різниця на 10,22 мм.рт.ст. ($p < 0,05$) тільки між пацієнтами ІІІ та ІІ групи.

Значення ДАТ₂₄, ДАТ_д та ДАТ_н у групах відповідали: в І – 84,56 (79,72; 90,31), 87,04 (83,18; 94,42) й 73,33 (68,65; 78,65), у ІІ – 85,54 (80,13; 88,45), 88,81 (85,81; 95,38) й 75,57 (69,8; 77,39), в ІІІ – 89,02 (82,84; 99,77), 96,02 (88,37; 105,81) й 76,77 (70,13; 85,38) мм.рт.ст. відповідно. Групи достовірно відрізнялись лише за рівнем ДАТ₂₄ та ДАТ_д. Рівень ДАТ₂₄ був вищим на 3,48 мм.рт.ст. ($p < 0,05$) в ІІІ у порівнянні з ІІ групою. А рівень ДАТ_д у ІІІ групі перевищував на 8,98 мм.рт.ст. ($p < 0,05$) рівень у І групі ($p < 0,05$) та на 7,21 мм.рт.ст. ($p < 0,05$) – у ІІ групі.

Рівень АТ на протязі доби між обстеженими в І та ІІ групі не різнився ($p > 0,05$).

Підсумок. При аналізі добового профілю АТ за даними ДМАТ у чоловіків з ГХ ІІ стадії в залежності від ІМТ було встановлено достовірно більший рівень САТ та ДАТ у хворих з ожирінням, особливо в денні часи. Хворі з нормальною та надлишковою вагою за рівнем АГ не відрізнялись.

Г.А.Косова, Е.Л.Колесник

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН СЕРЦЯ У ХВОРИХ НА ГИПЕРТОНІЧНУ ХВОРОБУ ІІ СТАДІЇ СЕРЕДНЬОГО ТА ПОХИЛОГО ВІКУДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»,
кафедра внутрішньої медицини 3

Мета дослідження. Вивчити особливості структурно-функціонального стану серця у хворих на гіпертонічну хворобу (ГХ) ІІ стадії середнього та похилого віку.

Матеріали та методи. Обстежено 103 хворих з ГХ ІІ стадії, які в залежності від віку були розподілені на 2 групи: І група (n = 40) – пацієнти похилого віку (14 чоловіків – 35,00%, 26 жінок – 65,00%), ІІ група (n = 63) – хворі середнього віку (35 чоловіків – 55,56%, 28 жінок – 44,44%). Середній вік обстежених склав 63,18 (60,87; 65,26) років в І групі та 50,70 (46,97; 53,38) років в ІІ групі. Стратифікація хворих за віком здійснювалась згідно вікової періодизації ВООЗ. За тривалістю ГХ, яка складала в І групі 10,92 (5,20; 18,87) років та 7,20 (4,11; 13,00) років в ІІ групі, індексу маси тіла (ІМТ) – 29,28 (27,43; 31,43) кг/м² та 30,07 (27,14; 33,46) кг/м² - в І та ІІ групі відповідно, пацієнти обох груп достовірно не відрізнялись ($p > 0,05$). За рівнем «офісного» систолічного артеріального тиску (САТ) хворі по групах не відрізнялись (160,00(143,00; 170,00) та 150,00(140,00; 160,00) мм рт.ст. відповідно по групах). Рівень «офісного» діастолічного артеріального тиску в І групі – 87,00(80,00; 94,00) мм рт.ст. був достовірно ($p < 0,05$) нижче ніж в ІІ групі – 95,00(90,00; 104,00) мм рт.ст. Всім хворим проводилася трансторакальна ехокардіографія (ЕхоКГ), з оцінкою розмірів лівого шлуночка (ЛШ), лівого передсердя (ЛП), товщини міжшлуночкової перегородки (ТМШП), задньої стінки ЛШ (ТЗСЛШ), гемодинамічних показників. Результати представлені у вигляді медіани та інтерквартильного розмаху.

Результати. Було встановлено, що ТМШП (в І групі - 1,44(1,29; 1,60) см та 1,44(1,31; 1,57) см в ІІ групі), ТЗСЛШ (в І групі - 1,05(0,99; 1,30) см та в ІІ 1,00(0,98; 1,20) см відповідно) перевищували нормативні значення серед пацієнтів обох груп, однак внутрішні розміри та об'єм ЛШ, товщина стінок ЛШ по групах достовірно не відрізнялися. Фракція викиду лівого шлуночка була збереженою як в І групі – 68,03(60,88; 74,72)%, так і в ІІ – 70,62(65,62; 73,98)%, та по групах не відрізнялась. У хворих ІІ групі було виявлено достовірно ($p < 0,05$) більший індекс ригідності артерій (характеризує жорсткість судинної стінки) - 1,07(0,85; 1,25), ніж у хворих ІІ групі - 0,77(0,65; 0,89). Порушення діастолічної

функції ЛШ встановлено у 37 хворих (92,50%) в I групі та у 53 пацієнтів (84,13%) - в II групі.

За результатами кореляційного аналізу у хворих на ГХ похилого віку встановлено достовірний зв'язок між рівнем підвищення САТ та індексом ригідності артерій ($r = +0,49$, $p < 0,05$). У хворих середнього віку підвищення САТ було асоційовано з ТЗСЛШ ($r = +0,31$, $p < 0,05$) та ТМШП ($r = +0,43$, $p < 0,05$). Встановлено більш значну кореляцію між тривалістю ГХ та швидкістю потоку і градієнтом тиску на аортальному клапані у хворих I групи ($r = +0,47$; $r = +0,42$, $p < 0,05$) в порівнянні з II групою ($r = +0,29$; $r = +0,28$, $p < 0,05$ відповідно). Збільшення тривалості ГХ також було асоційовано із зменшенням діаметру кільця аортального клапану, але тільки в I групі ($r = -0,33$, $p < 0,05$).

Підсумок. Визначено, що за показниками структурного стану серця групи достовірно не відрізнялись. Серед хворих похилого віку встановлена більша кількість пацієнтів з порушенням діастолічної функції ЛШ та виявлено, що формування стенозу аортального клапану асоційовано з тривалістю захворювання.

О.В.Курята, І.Л.Караванська, Л.К.Караванська
ВПЛИВ АНЕМІЇ НА КАРДІОГЕМОДИНАМІКУ У ПАЦІЄНТІВ З ХСН ЗІ ЗБЕРЕЖЕНОЮ СИСТОЛІЧНОЮ ФУНКЦІЄЮ ЛІВОГО ШЛУНОЧКА

ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», кафедра внутрішньої медицини 2 та профпатології

Серед багатьох коморбідних станів і ускладнень хронічної серцевої недостатності (ХСН), анемія найменш вивчена. Цей стан погіршує прогноз, що ускладнює перебіг кардіологічних захворювань і збільшує смертність. А також є самостійним чинником ризику розвитку і прогресування ХСН. Зміни у внутрішньосерцевій гемодинаміці, що провокуються анемією, призводять до підвищення міокардіального стресу, діастолічної дисфункції, переважного порушення процесів пасивного розслаблення. А наростання активності симпатичної нервової системи і збільшення частоти серцевих скорочень асоціюються з гіршим прогнозом у таких пацієнтів, у зв'язку з чим можуть наступити декомпенсація і загострення перебігу основного захворювання, а також посилитися симптоми ХСН.

Мета: оцінити вплив анемії на кардіогемодинаміку пацієнтів з ХСН, що обумовлена ішемічною хворобою серця (ІХС), з фракцією викиду (ФВ) лівого шлуночка (ЛШ) $>45\%$.

Матеріали та методи. Було проаналізовано 420 стаціонарних карт хворих на ХСН, що обумовлена ІХС, що проходили лікування у відділенні кардіології КЗ «Дніпропетровська обласна клінічна лікарня ім.І.І.Мечнікова». Виявлено 118 (28,1%) хворих на ХСН із ФВ ЛШ $>45\%$ та анемією (56 жінок – 47,5%, та 62 чоловіка – 52,5%), що склали основну групу. Середній вік – 70,2 $\pm$ 3,0 років. Для проведення порівняльного дослідження було сформовано групу контролю з 49 хворих на ХСН із ФВ ЛШ $>45\%$ без анемії (24 жінки – 48,9%, та 25 чоловіків – 51,0%). Середній вік – 67,8 $\pm$ 2,2 років. Для діагностики анемії застосовували критерії ВООЗ 2012р. (рівень гемоглобіну <130 г/л для чоловіків і <120 г/л для жінок). Всім пацієнтам було проведено ехокардіографічне дослідження.

Результати. Встановлено, що середні показники кінцевого діастолічного розміру (КДР) та об'єму (КДО), кінцевого систолічного розміру (КСР), товщини міжшлуночкової перетинки (ТМШП) і ударного об'єму (УО) в обох групах не перевищували норму, показники кінцевого систолічного об'єму (КСО) перевищували норму лише у пацієнтів основної групи. Виявлено достовірно більш високі показники КДР, КДО і УО у пацієнтів з анемією. При субаналізі в залежності від статі у чоловіків із супутньою анемією достовірно частіше зустрічаються перевищення норми показників КДР, КСР, КДО, КСО, ТМЖП. У той час як у жінок основної групи достовірно частіше відзначаються підвищені показники КДО і ТМЖП. В обох групах показники КСР, КДО, КСО, ТМЖП і УО достовірно вище у чоловіків. Показник КДР достовірно вище у чоловіків тільки в групі пацієнтів із супутньою анемією.

Підсумок. У 28,1% хворих на ХСН із ФВ ЛШ $>45\%$ виявлено поєднання ІХС з анемією, що призвело до більш значних структурно-функціональних змін серця. Ремоделю-

вання ЛШ було більш вираженим у чоловіків за рахунок показників: КСР, КСО, КДО, ТМШП і УО.

Ю.С.Кушнір¹, О.О.Шевченко¹, Д.Л.Чвора²
РІВЕНЬ СЕЧОВОЇ КИСЛОТИ У ХВОРИХ НА ХРОНІЧНУ СЕРЦЕВУ НЕДОСТАТНІСТЬ ЗІ ЗБЕРЕЖЕНОЮ ФРАКЦІЄЮ ВИКИДУ

¹ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», кафедра внутрішньої медицини 2 та профпатології;

² КЗ «Дніпропетровська обласна клінічна лікарня ім. І.І. Мечнікова»

На сьогодні є багаточисленні дані, що свідчать про важливе значення гіперурикемії в прогресуванні хронічної серцевої недостатності (ХСН). До того ж, гіперурикемію розглядають як маркер прогнозу у даній категорії хворих. За літературними даними, при ХСН гіперурикемія може спостерігатись у 60% хворих, що госпіталізовано з приводу декомпенсації.

Мета дослідження – визначити рівень сечової кислоти та його вікові особливості у хворих на ХСН зі збереженою фракцією викиду.

Матеріали та методи. Проведено ретроспективний аналіз історій хвороб 198 пацієнтів з ХСН зі збереженою систолічною функцією лівого шлуночка (фракція викиду більше 45 %, середня (M $\pm$ m) – (63,8 $\pm$ 6,3) %), віком від 40 років (середній вік (M $\pm$ m) – 51,7 $\pm$ 9,4), які перебували на стаціонарному лікуванні протягом 2014 року. Чоловіки склали 53,5% (n=106 осіб), жінки – 46,5% (n=92 особи). Всіх пацієнтів було розподілено з урахуванням віку на три групи: I – хворі віком від 40 до 59 років (n=74), II – хворі віком від 60 до 75 років (n=73), III – хворі віком від 75 років (n=51). Усім хворим визначали рівень сечової кислоти. За нормативні значення приймали наступні показники: у чоловіків – 200-420 мкмоль/л; у жінок – 140-340 мкмоль/л. Статистичний аналіз проводили з використанням пакету програм STATISTICA v.6.1.

Результати дослідження. Встановлено зростання середнього рівня сечової кислоти з віком в усіх групах. В першій віковій групі середній рівень сечової кислоти склав 349 $\pm$ 6,4 мкмоль/л; в другій – 356 $\pm$ 8,5 мкмоль/л; в третій – 377 $\pm$ 7,2 мкмоль/л ($p < 0,05$ при всіх порівняннях). При цьому, частота реєстрації гіперурикемії є максимальною (21,6%) у хворих від 76 років (третья група). В першій та другій групах підвищений рівень сечової кислоти було виявлено у 12 (16,2%) та 9 (12,3%) хворих відповідно.

Підсумок. На тлі зростання середнього рівня сечової кислоти з віком, максимальну частоту реєстрації гіперурикемії встановлено у віці від 76 років, що може свідчити про несприятливий прогноз у даній віковій категорії хворих та потребує подальшого вивчення.

Е.Б.Мищук, Т.В.Киреева
ЦЕЛЕСОБРАЗНОСТЬ ГОСПИТАЛИЗАЦИИ БОЛЬНЫХ С ХОЗЛ

ГУ «Днепропетровская медицинская академия МЗ Украины», кафедра внутренней медицины №1

Цель. Проверить и доказать целесообразность госпитализации больных с ХОЗЛ, в период обострения.

Материалы и методы. В ходе анализа этого заболевания мы выделили период обострения, как показатель тяжести течения и частой причиной госпитализации в больницу. Частые обострения ассоциируются с быстрыми темпами прогрессирования болезни, резким снижением качества жизни, большими экономическими затратами, значительным ухудшением прогноза. Вышеперечисленные факты делают необходимым четкую и грамотную диагностику периодов обострения. В полном объеме это возможно лишь на принципах доказательной медицины, отражение которых, ХОЗЛ имеет в рекомендациях GOLD и приказах МЗ Украины.

В приказе МЗ Украины четко прописаны критерии обострения и поводы для госпитализации.